

Juridisk vurdering av mars-april-aksjonene

Stopp Oljeleting! har betalt en advokat til å gi en vurdering av mulige juridiske konsekvenser av aksjonene som skal finne sted fra 28. mars til 8. april. Aksjonen blir ikke beskrevet i dette dokumentet, men vurderingen gjelder de spesifikke detaljene i aksjonen. [Dette var den eksakte ordlyden til advokaten](#). Her er en oppsummering (setninger i kursiv er basert på erfaringer som XR Norge har gjort seg gjennom årene):

- Det er ingenting som tilsier at man blir straffet med høyere straff eller andre lovverk enn det aktivister fra XR Norge har blitt siktet for tidligere. Man risikerer å bli siktet for [brudd på politiloven](#) og/ eller [ordensforstyrrelse](#). *XR Norge har erfaring med disse siktelsene og vet at det innebærer en bot på ca. 8.000-13.000kr.*
- I tillegg til bot risikerer man å bli tatt til Sentralarresten på Grønland. *XR Norge har erfaring med Sentralarresten og vet at man sitter der 3-14 timer vanligvis. Når man blir sluppet ut blir man møtt med jubel og applaus fra medaktivister som venter utenfor.*
- Politiet kan inndra utstyr som blir brukt i sammenheng med blokaden, særlig teknisk utstyr. *Politiet har aldri inndratt noens telefon eller sånn type utstyr i XR Norge sine aksjoner, men man kan nødvendigvis risikere å miste det som brukes til å blokkere veien med (f.eks. lock-ons).*
- Norske selskaper har aldri saksøkt noen aktivister for erstatningskrav for økonomisk tap, og vil mest sannsynlig ikke gjøre det ved denne aksjonen.
- Det er viktig at man forholder seg fredelig og hyggelig overfor politiet og ikke gjør fysisk motstand. *Dette får man øve seg på under ikkevoldelige direkte aksjonskurs (IVDA), som XR Norge arrangerer regelmessig i forkant av aksjonene som starter i mars. Se denne kalenderen under [Hendelser](#).*
- Dersom man er utenlandsk statsborger risikerer man å bli utvist eller bortvist fra landet etter forhåndsvarsel. *Aktivister fra Sverige har mottatt varsel om bortvisning/utvisning før og det har ikke blitt fulgt opp, selv om aktivistene fortsatte å bryte loven med sivil ulydighet under Nordic Rebellion i august 2021. Her er en detaljert [vurdering av risikoen for bortvisning/ utvisning](#) for utenlandske statsborgere av en annen jurist.*

Har du flere spørsmål. Se denne oversikten over [de vanligste juridiske spørsmålene om sivil ulydighet](#). Hvis du har flere juridiske spørsmål skriv til Stoppoljeleting@protonmail.com.

Den eksakte ordlyden til advokaten

“Foruten brudd på politiloven og straffeloven ikraft av ordensforstyrrelse kan alle aktivister som tar del eller knyttes til aksjonen risikere å bli tatt inn i arresten å bli presentert forelegg til vedtagelse. Dersom det skjer kan undertegnede kontaktes per mobil [mobilnummer oppgis før aksjon]. For øvrig kan det være greit å være oppmerksom at inndragningsansvar kan komme til anvendelse på utstyr som brukes ifm blokaden ref særlig teknisk utstyr. Norske selskaper har ingen presedens for å ilegge erstatningsansvar f. eks tap i inntekt eller andre følgeskader. Skjer det må det sannsynliggjøres økonomisk tap, årsakssammenheng og et culpøst ansvar. Ha fokus på aksjonens varighet.

Det er viktig at aktivister forholder seg rolige og under enhver omstendighet ikke ta til motmæle verken fysisk eller på annen måte ift provokasjoner. Dersom det er andre enn norske statsborgere med i aksjonen kan disse risikere utvisning/bortvisning etter forhåndsvarsel og eventuelt innreiseforbud.”

Brudd på politiloven

Ved at politiet ber deg om å flytte deg fra et sted og du har mottatt den beskjeden, men likevel nekter å flytte deg innen ca. 5 minutter. Du blir arrestert og tatt til arresten der du vil sitte til politiadvokaten har prosessert et forelegg (ca. 8000kr på en hverdag). Mest sannsynlig slipper du ut om kvelden, omtrent på samme tidspunkt som de andre aktivistene.

Ordensforstyrrelse

Paragrafen for ordensforstyrrelse (Straffeloven §181) lyder slik «slagsmål, eller annen utilbørlig atferd som forstyrrer alminnelig fred og orden». Dette er en paragraf som kan brukes dersom handlingen forstyrrer «lovlig ferdsel». Her også er bøtene på 8000-10000kr på en hverdag, men det kan slås sammen med brudd på politiloven, men da halveres den slik: 8000kr + 4000kr = 12000kr.

De vanligste juridiske spørsmålene om sivil ulydighet

- *Hva må jeg si til politiet dersom de stiller meg spørsmål:* Du plikter å gi informasjon om navn, adresse, jobb og nasjonalitet. Ikke mer. Du plikter ikke å gi forklaring. Hvis ikke spørsmålene gjelder det ovenfor kan du si “ingen kommentar” eller “jeg vil ikke forklare meg”.
- *Mister jeg jobber/ kan jeg fortsatt få jobb om jeg blir arrestert?* – Ja. I de alle fleste tilfeller der du søker om jobb kreves det ikke det som heter en “utfyllende vandel”, som vil si at de ser etter absolutt alt på rullebladet ditt, og dersom du ikke har plettfri vandel så får du ikke jobben. Det er stort sett bare noen jobber som for eksempel dersom du vil bli politi, dommer, eller jobbe i etterretning at trenger plettfri vandel for å få jobben. I de aller fleste tilfeller, som for eksempel hvis du

jobber med barn, sjekker de bare en del av vandelen din, som er relatert til arbeidet du skal gjøre (for eksempel om du er dømt for overgrep mot barn).

- *Kan jeg dra til utlandet dersom jeg blir arrestert?*- Det er forskjellige regler for forskjellige land. Du må undersøke saken med ambassaden til det landet du ønsker å dra til om du kan komme inn selv om du har blitt arrestert for brudd på politiloven eller ordensforstyrrelse, for eksempel. Som regel er det ikke noe problem. For eksempel i USA og India er det ikke noe problem å reise til selv om du er dømt for disse lovbruddene.
- *Finnes det noen finansiell støtte for å dekke bøtene i XR Norge?* – Ja, XR Norge har en bøtekasse, og det samles inn penger til å dekke bøtene fortløpende. Det betyr likevel ikke at det er noen garanti for at alle bøter dekkes helt og fullt, men du kan være trygg på at dersom du søker om penger for å dekke boten din, så får du i hvert fall deler av boten dekket. Hvor mye av boten som blir dekket avhenger av hvor mye penger som ble samlet inn i tidsrommet da aksjonen du ble arrestert for og hvor mange andre som søkte om å få boten sin dekket.
- *Hvordan fungerer nedbetalingen av boten?* – Hvis du blir dømt til å betale en bot/forelegg så blir boten sendt til Statens Innkrevingsentral. Du kan enkelt opprette veldig greie ordninger med dem der du betaler et par hundre kroner i måneden, uten renter.
- *Kan jeg velge å gå i fengsel heller enn å betale boten?* – Nei, i utgangspunktet ikke. På forelegget står det riktignok en bøtesum og så «eller så-så mange dager subsidiært fengsel», som kunne tilsi at man kan velge å sone fengselsstraff heller en å betale boten, men Statens Innkrevingsentral kan ta pengene fra deg enten fra lønns slippen din eller fra eventuelle offentlige støtteordninger du har. De kan også i teorien komme hjem og ta ting som står i ditt navn som du ikke trenger (for eksempel en TV, hvis du har to). Hvis du ikke tjener mer enn det som regnes som nødvendige [livshopp holdssatser](#) kan ikke Statens Innkrevingsentral ta penger fra deg. Per i dag regnes det at du skal ha ca. 8000kr (eller ca. 15.000kr hvis du har barn å forsørge) i måneden i inntekt, enten som lønn eller i støtteordninger fra staten. Hvis du ikke tjener det vil du etter ca. 2 år måtte sone den subsidiære fengselsstraffen som er utmålt på forelegget.

Vurdering av risikoen for bortvisning/ utvisning

En har bedre vern som EU/EØS-borger. Dersom en verken er norsk statsborger eller har varig oppholdstillatelse, - eller EU/EØS-borger, skal det svært lite til for å få vedtak om både utreisekrav, samt innreiseforbud.

EU/EØS-borger:

-Se utlendingsloven:

§ 121 – Bortvisning (feks. når politiet vet at en skal være med på aksjon – som oftes på grensen)

EØS-borgere og deres familiemedlemmer kan bortvises når

- a) de ikke viser gyldig pass eller annet godkjent reisedokument eller visum når dette er nødvendig,
- b) de reiser inn eller oppholder seg i riket uten rett til innreise, oppholdsrett eller varig oppholdsrett etter §§ 111, 112, 113, 114, 115 eller 116, og de heller ikke har rett til innreise eller oppholdstillatelse etter lovens alminnelige bestemmelser, eller
- c) det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning.

En utlending som nevnt i § 110 fjerde ledd og som har oppholdsrett etter § 111 annet ledd eller § 114 annet ledd, kan bortvises når det foreligger forhold som gir grunnlag for utvisning.

Sak om bortvisning etter første ledd bokstav a og c må reises ved innreise eller senest innen sju dager. Dersom sak om bortvisning ikke er reist innen sju dager, kan en utlending som ikke har oppholdsrett etter dette kapitlet, bortvises etter vedtak fra Utlendingsdirektoratet etter reglene i første ledd bokstav c.

Sak som skal avgjøres av Utlendingsdirektoratet, forberedes av politiet.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser i forskrift, herunder om at bortvisning etter første ledd kan treffes av politiet.

§ 122. Utvisning av hensyn til offentlig orden eller sikkerhet.

(Dette er et vedtak om utvisning – som skjer ETTER at personen har utført en ulovlig handling, og som regel inneholder et innreiseforbud med en viss varighet)

EØS-borgere og deres familiemedlemmer, og utlendinger som nevnt i lovens § 110 fjerde ledd med oppholdsrett etter § 111 annet ledd eller § 114 annet ledd, kan utvises når hensynet til offentlig orden eller sikkerhet tilsier det. Det er et vilkår for utvisning at det hos utlendingen foreligger, eller må antas å foreligge, personlige forhold som innebærer en virkelig, umiddelbar og tilstrekkelig alvorlig trussel mot grunnleggende samfunnshensyn. Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om hva som er omfattet av offentlig orden og sikkerhet.

En utlending som kan utvises etter første ledd, kan likevel ikke utvises når utlendingen

- a) har varig oppholdsrett etter §§ 115 eller 116 med mindre tungtveiende hensyn til offentlig orden eller sikkerhet tilsier det,
- b) er EØS-borger som har oppholdt seg de siste ti år i riket, med mindre det er tvingende nødvendig av hensyn til offentlig sikkerhet, eller
- c) er EØS-borger som er mindreårig, med mindre det er tvingende nødvendig av hensyn til offentlig sikkerhet. Dette gjelder likevel ikke overfor mindreårige hvis utvisning av den mindreårige er nødvendig for å ivareta hensynet til barnets beste.

En utlending som har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd, kan utvises uavhengig av bestemmelsene i annet ledd.

Utvisning etter bestemmelsene i denne paragrafen besluttes ikke dersom det i betraktning av forholdets alvor og utlendingens tilknytning til riket, vil utgjøre et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller familiemedlemmene. Ved vurderingen av om utvisning utgjør et uforholdsmessig tiltak, skal det blant annet legges vekt på varigheten av vedkommendes opphold i riket, alder, helsetilstand, familiesituasjon, økonomisk situasjon, sosial og kulturell

integrering i riket og tilknytning til hjemlandet. I saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Dersom personen IKKE er norsk statsborger eller har varig oppholdstillatelse, - eller EU/EØS-borger,:

Er uten oppholdstillatelse

- Vedtak om utvisning/innreiseforbud:

- når utlendingen her i riket er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff

= ikke krav til stor straff – kun «forhold som kan føre til fengselsstraff»

Har midlertidig oppholdstillatelse

- Vedtak om utvisning/innreiseforbud:

- når utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i mer enn ett år,

= Krever større straff – «kan føre til fengselsstraff i mer enn ett år,

Har permanent oppholdstillatelse

- Vedtak om utvisning/innreiseforbud:

- når utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i to år eller mer

= Krever større straff – «kan føre til fengselsstraff i to år eller mer»

Se utlendingsloven:

§ 66. Utvisning av utlendinger uten oppholdstillatelse

En utlending uten oppholdstillatelse kan utvises

- a) når utlendingen grovt eller gjentatte ganger har overtrådt en eller flere bestemmelser i loven her, forsettlig eller grovt uaktsomt har gitt vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger i en sak etter loven, eller unndrar seg gjennomføringen av et vedtak som innebærer at vedkommende skal forlate riket,
- b) når utlendingen for mindre enn fem år siden i utlandet har sonet eller er ilagt straff for et forhold som etter norsk lov kan føre til fengselsstraff. Tilsvarende gjelder ved en ilagt særreaksjon som følge av et straffbart forhold som nevnt,
- c) når utlendingen her i riket er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff, eller for overtredelse av et av følgende straffebud i straffeloven:

§ 323 (mindre tyveri)

§ 326 (mindre underslag)

§ 334 (mindre heleri)

§ 339 (mindre hvitvasking)

§ 362 (mindre dokumentfalsk)

§ 373 (mindre bedrageri)

- d) når en administrativ myndighet i et Schengenland har truffet en endelig avgjørelse om bortvisning eller utvisning av utlendingen på grunn av manglende overholdelse av landets bestemmelser om utlendingers innreise eller opphold,
- e) når utlendingen har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd,
- f) når utlendingens søknad om beskyttelse er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32 første ledd bokstav a eller d, og søkeren også tidligere har fått søknad nektet realitetsbehandlet, og søknaden fremstår som et misbruk av asylsystemet, eller
- g) når utlendingen er utelukket fra rett til anerkjennelse som flyktning etter § 31 første ledd bokstav a til c, annet eller tredje ledd, eller ville blitt det ved en vurdering etter disse bestemmelsene.

Med mindre det vil være et uforholdsmessig tiltak, jf. § 70, skal en utlending uten oppholdstillatelse utvises

- a) når utlendingen ikke har overholdt plikten til å forlate riket innen utreisefristen gitt i medhold av § 90 sjettede ledd, eller
- b) når utlendingen ikke er gitt en utreisefrist
  - fordi det er fare for unndragelse, jf. § 90 sjettede ledd bokstav a og § 106 d,
  - fordi en søknad er avslått som åpenbart grunnløs eller som følge av vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger, jf. § 90 sjettede ledd bokstav b,

- fordi utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot offentlig orden, jf. § 90 sjette ledd bokstav c*, eller
- fordi utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser, jf. § 129 femte ledd.

Les lovkommentaren:

Utlendl. 2008 [§ 66](#) annet ledd gjennomfører EUs direktiv 2008/115/EF (returdirektivet) art. 11 (1). Bestemmelsen fastsetter at det i visse tilfeller «skal» treffes et utvisningsvedtak, sml. kan-reglene i første ledd. Utvisningsplikt foreligger likevel ikke hvis utvisning vil være et «uforholdsmessig tiltak», jf. [§ 70](#).

*Utlendingsloven § 90 sjette ledd bokstav c:

Vedtak som innebærer at en utlending må forlate riket, iverksettes ved at utlendingen pålegges å reise innen en fastsatt frist. Fristen skal settes til mellom sju og tretti dager. Dersom det anses nødvendig, kan det settes en lengre frist. Det kan settes en kortere frist enn sju dager eller unnlates å gi en utreisefrist når

- a) det er fare for unndragelse, jf. § 106 d,
- b) en søknad er avslått som åpenbart grunnløs eller som følge av vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger,
- c) utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot offentlig orden,
- d) utlendingen omfattes av § 32,
- e) utlendingen bortvises eller utvises ved Schengenyttergrensen, eller
- f) utlendingen utvises etter § 66 første ledd bokstav b, c, e eller g eller annet ledd eller §§ 67 eller 68.

§ 67. Utvisning av utlendinger som har midlertidig oppholdstillatelse

En utlending som har midlertidig oppholdstillatelse kan utvises:

- a) når utlendingen for mindre enn fem år siden i utlandet har sonet eller er ilagt straff for et forhold som etter norsk lov kan føre til fengselsstraff i mer enn ett år. Tilsvarende gjelder ved en ilagt særreaksjon som følge av et straffbart forhold som nevnt,
- b) når utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i mer enn ett år,
- c) når utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for overtredelse av et av følgende straffebud i straffeloven:

§ 168 (brudd på oppholds- og kontaktforbud)

§ 182 første ledd (opptøyer)

§ 189 (ulovlig bevæpning på offentlig sted)

§ 231 annet ledd (uaktsom narkotikaovertrødelse)

§ 237 fjerde ledd (grovt uaktsom smitteoverføring)

§ 262 første ledd (brudd på ekteskapsloven)

§ 263 (trusler)

§ 271 første ledd (kroppskrenkelse)

§ 297 (seksuell handling uten samtykke)

§ 298 (seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke)

§ 305 (seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år)

§ 306 (avtale om møte for å begå seksuelt overgrep)

§ 374 første punktum (grovt uaktsomt bedrageri)

§ 380 (grovt uaktsomt skattesvik)

d) når utlendingen har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd,

e) når utlendingen er utelukket fra rett til anerkjennelse som flyktning etter § 31 første ledd bokstav a til c, annet eller tredje ledd, eller ville blitt det ved en vurdering etter disse bestemmelsene, eller

f) når utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff for alvorlig overtrødelse av én eller flere bestemmelser i vegtrafikkloven, og utlendingen ble dømt til ubetinget fengselsstraff, den straffbare handlingen skapte særlig stor fare for andre trafikanter eller for allmennheten, eller utlendingen er straffet for flere lovovertrødelse som kan føre til tap av retten til å føre motorvogn, eller for flere tilfeller av kjøring uten førerrett.

Dersom en straffbar handling ble begått før utlendingen fikk midlertidig oppholdstillatelse, gjelder § 66 første ledd bokstav b og c tilsvarende.

§ 68. Utvisning av utlendinger som har permanent oppholdstillatelse

En utlending som har permanent oppholdstillatelse kan utvises:

a) når utlendingen for mindre enn fem år siden i utlandet har sonet eller er ilagt straff for et forhold som etter norsk lov kan føre til fengselsstraff i to år eller mer. Tilsvarende gjelder ved en ilagt særreaksjon som følge av et straffbart forhold som nevnt,

b) når utlendingen for mindre enn ett år siden her i riket har sonet eller er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i to år eller mer, eller for overtredelse av et av følgende straffebud i straffeloven:

§ 182 første ledd (opptøyer)

§ 189 (ulovlig bevæpning på offentlig sted)

§ 231 annet ledd (uaktsom narkotikaovertrredelse)

§ 237 fjerde ledd (grovt uaktsom smitteoverføring)

§ 262 første ledd (brudd på ekteskapsloven)

§ 263 (trusler)

§ 297 (seksuell handling uten samtykke)

§ 298 (seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke)

§ 305 (seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år)

§ 306 (avtale om møte for å begå seksuelt overgrep)

§ 374 første punktum (grovt uaktsomt bedrageri)

c) når utlendingen har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd, eller

d) når utlendingen er utelukket fra rett til anerkjennelse som flyktning etter § 31 første ledd bokstav a til c, annet eller tredje ledd, eller ville blitt det ved en vurdering etter disse bestemmelsene.

Dersom en straffbar handling ble begått før utlendingen fikk permanent oppholdstillatelse, gjelder § 67 første ledd bokstav a, b, c og f og annet ledd tilsvarende.

§ 70. Krav til forholdsmessighet

En utlending kan ikke utvises dersom det i betraktning av forholdets alvor og utlendingens tilknytning til riket vil være et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller de nærmeste familiemedlemmene. I saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift om vurderingen etter første ledd.